

Ο Πέτρος Κροπότκιν και οι Λαϊκές Εξεγέρσεις από την Παρισινή Κομμούνα μέχρι την Εξέγερση της Kwangju

Του George Katsiaficas

Για να αντιληφθούμε καλύτερα την συνεισφορά του Πέτρου Κροπότκιν θα είμαστε απρόσεκτοι εάν δεν προσπαθήσουμε να συνταιριάξουμε την σκέψη του στην εποχή μας. Με την προσοχή μας στην τύχη της Μπολσεβίκικης επανάστασης ένα τέτοιο καθήκον είναι ειλικρινές. Ο Κροπότκιν από μόνος του ήταν ικανός να αναλύει την ανάπτυξη της επανάστασης και την οπισθοδρόμησή της. Πάντως, είναι λίγο πιο δύσκολο να εφαρμόσουμε την σκέψη του Κροπότκιν στην ανάπτυξη των επαναστατικών κινημάτων στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα.

Ενώ η σκέψη του αποτελεί ζωτική σπουδαιότητα της σύγχρονης αναρχικής σκέψης, ο Κροπότκιν είναι ακόμα και σήμερα ελάχιστα γνωστός έξω από τους κύκλους αυτούς. Στη Νότια Κορέα, η Kwangju αποτελεί κεντρικό σταθμό στην ανάπτυξη της σύγχρονης δημοκρατίας κι επίσης η εξέγερση που σημειώθηκε εκεί το 1980 - στην οποία σκοτώθηκαν περίπου 2.000 άτομα - παραμένει ακόμα έξω από τα όρια της ανθρώπινης νόησης. Και στις δύο περιπτώσεις, νομίζω ότι ο Ευρωκεντρισμός παίζει έναν ρόλο στην διαδικασία αυτή της περιθωριοποίησης. Αλλά αισθάνομαι ασφαλής στο να υποστηρίξω ότι εάν ο Κροπότκιν δεν είχε ποτέ εγκαταλείψει την Ρωσία και εάν είχε, επίσης, γράψει τα ίδια βιβλία και άρθρα, έξω από την Ρωσία θα ήταν ελάχιστα γνωστός και δεν θα υπήρχε τίποτα που να τον θυμίζει σήμερα. Ίσως συγχωρήσουμε τον Κροπότκιν για μια σειρά πράγματα. Στην κορυφή της σειράς των πραγμάτων αυτών βρίσκεται η υποστήριξή του προς την Αντάντ κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Κάπου αλλού στη σειρά αυτή βρίσκονται και οι Ευρωκεντρικές του προκαταλήψεις. Σήμερα κάποιος αντιμετωπίζει αυτό το είδος ανάλυσης όπως στην «Αλληλοβοήθεια» με κατάπληξη. Η χρησιμοποίηση από αυτόν των «απολίτιστων» και των «βαρβάρων» είναι περιέργως απαρχαιωμένη. Επιπλέον, στις «Αναμνήσεις ενός Επαναστάτη» βρίσκουμε πλάγιες παραπομπές στα «Ασιατικά σχήματα», αναφορές σε «(...) μια Ανατολίτικη μόδα, με ένα απαίσιο τρόπο» και «ανατολίτικες διασκεδάσεις οι οποίες φαίνονταν αηδιαστικές» («Αναμνήσεις...», σελ. 76, 82, 310, στην αγγλική έκδοση). Υποθέτω ότι ο Κροπότκιν είχε σίγουρα αναπτύξει αυτές τις προκαταλήψεις, οι οποίες στην εποχή του σπανίως ήταν υπό αμφισβήτηση.

Ο Κροπότκιν ήταν, πριν απ' όλα, διεθνιστής. Αναλύοντας τον ρόλο της «Le Revolte» - της εφημερίδας που εξέδιδε στην Ελβετία - έγραψε: «Το να κάνεις κάποιον να νιώσει συμπάθεια με τον σφυγμό της καρδιάς του ανθρώπου, με την εξέγερσή του εναντίον της χρόνιας αδικίας, με τις προσπάθειές του να βρει νέες μορφές ζωής - αυτό πρέπει να είναι το κυριότερο καθήκον μιας επαναστατικής εφημερίδας. Είναι ελπίδα, όχι απελπισία, η οποία διεξάγει επιτυχείς επαναστάσεις» («Αναμνήσεις», σελ. 418).

Η ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΚΡΟΠΟΤΚΙΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Παράλληλα με την Ρωσική Επανάσταση και την εμπειρία του στην Δυτική Ευρώπη, ο Κροπότκιν ανέπτυξε την ανάλυση του για την επανάσταση κυρίως σε σχέση με τα κινήματα στην Γαλλία, ειδικά αυτά κατά την Επανάσταση του 1789-93 και την Παρισινή Κομμούνα του 1871. Για τον Κροπότκιν, η ελεύθερη κομμούνα ήταν το μέσο και ο σκοπός μιας αυθεντικής επανάστασης. Αντιπάθησε τις αντιπροσωπευτικές κυβερνήσεις και τους γραφειοκράτες εκείνους οι οποίοι επεζήτησαν να θέσουν τους εαυτούς τους πάνω από τις ευθύνες και τα δικαιώματα του λαού. Πολλές φορές, κατηγορήσε αυτούς οι οποίοι κάθονταν σαν στρατηγοί από μακριά και έδιναν διαταγές στα κινήματα των δρόμων («Αναμνήσεις», σελ. 282). Μπορεί κάποιος μόνο να φανταστεί τι θα έλεγε γι' αυτούς που κάθονται σήμερα στο σπίτι κατά την διάρκεια των διαδηλώσεων και αύριο γράφουν «εγχειρίδια» γεμάτα συμβουλές για τους ακτιβιστές. Στην εποχή του, συμμετείχε σε ένοπλες διαδηλώσεις και υπερθεμάτιζε την δειλία κάτι που έπρεπε απαραιτήτως να ξεπεραστεί μέσα στο κίνημα («Αναμνήσεις», σελ. 419).

Η πίστη του Κροπότκιν στον απλό λαό ήταν απεριόριστη. Θαυμάζοντας την «αυθόρμητη οργάνωση που επέδειξε ο λαός του Παρισιού» στην Γαλλική Επανάσταση, σημείωσε ότι κάθε τμήμα της πόλης διόρισε τη δική του στρατιωτική και πολιτική επιτροπή, αλλά «ήταν στις Γενικές Συνελεύσεις, οι οποίες συγκαλούνταν το απόγευμα, όπου συζητιόταν κάθε σπουδαίο ζήτημα» («Η Μεγάλη Γαλλική Επανάσταση», σελ. 313). Αλλά καθώς ο καιρός περνούσε, παρατήρησε ο Κροπότκιν, αυτά τα τμήματα μετασηματίστηκαν σε όπλα της Επιτροπής Δημόσιας Ασφάλειας (δηλαδή, σε όργανα του Κράτους). Καθώς 40.000 επαναστατικές επιτροπές απορροφήθηκαν από το Κράτος, η επανάσταση δολοφονήθηκε.

Οι θυσίες χιλιάδων ανθρώπων που έχασαν την ζωή τους στα επαναστατικά κινήματα, αποκάλυψε στον Κροπότκιν την μορφή με την οποία μια αυθεντική επανάσταση θα εμφανιστεί: την «ανεξάρτητη κομμούνα». Μέσα από τα γραφτά του, ο Κροπότκιν αντιλήφθηκε τα δημοκρατικά καθεστώτα και τις αντιπροσωπευτικές κυβερνήσεις ως ικανοποίηση των φιλοδοξιών των ριζοσπαστών της μεσαίας τάξης, εκείνων οι οποίοι ήθελαν μεταρρυθμίσεις του υπάρχοντος συστήματος, για να βελτιώσουν αρκετά το άτομό τους παρά να επαναστατικοποιήσουν ολόκληρη την κοινωνία («Η κατάκτηση του ψωμιού», σελ. 44, 213-14). «Η αντιπροσωπευτική κυβέρνηση έχει φέρει εις πέρας την ιστορική της αποστολή: έχει δώσει μια θνητή μορφή στο νόμο του δικαστηρίου» («Αναρχικός Κομμουνισμός», σελ. 68). «Η απόλυτη μοναρχία αντιστοιχίστηκε στο σύστημα της δουλοπαροικίας. Η αντιπροσωπευτική κυβέρνηση αντιστοιχεί στο σύστημα του καπιταλιστικού νόμου» («Αναρχικός Κομμουνισμός», σελ. 52).

Αναπύσσοντας τις απόψεις του όσον αφορά την Παρισινή Κομμούνα του 1871, έγραψε:

«Έτσι η εξέγερση της Παρισινής Κομμούνας έφερε την λύση ενός ζητήματος, το οποίο βασάνισε κάθε αληθινό επαναστάτη. Δύο φορές

έχει προσπαθήσει η Γαλλία να πετύχει ένα είδος σοσιαλιστικής επανάστασης, προσπαθώντας να το επιβάλλει μέσω μιας κεντρικής κυβέρνησης, περισσότερο ή λιγότερο διατεθειμένης να το δεχτεί: το 1793-94, όταν προσπάθησε να εισαγάγει την πραγματική οικονομική ισότητα μέσω σκληρών Γιακωβίνικων μέτρων και το 1848, όταν προσπάθησε να επιβάλει μια «Δημοκρατική Σοσιαλιστική Δημοκρατία». Και κάθε φορά αποτύγχανε. Αλλά τώρα μας έχει υποδειχθεί μια νέα λύση: η ελεύθερη κομμούνα μπορεί να το κατορθώσει στο δικό της χώρο...» («Σύγχρονη Επιστήμη και Αναρχισμός», σελ. 164).

Η πολιτική μορφή μιας ελεύθερης κοινωνίας ήταν ξεκάθαρα για τον Κροπότκιν η ανεξάρτητη κομμούνα. «Αυτή ήταν η μορφή που έπρεπε να πάρει η κοινωνική επανάσταση, η ανεξάρτητη κομμούνα. Αφήστε όλη την χώρα και όλο τον κόσμο να είναι εναντίον της. Από την στιγμή που οι κάτοικοί της έχουν αποφασίσει ότι θα καταστήσουν κοινόχρηστη την κατανάλωση των εμπορευμάτων, την ανταλλαγή και την παραγωγή τους, πρέπει να την πραγματοποιήσουν μεταξύ τους». («Σύγχρονη Επιστήμη και Αναρχισμός», σελ. 164). Στην αντίληψή του για την Παρισινή Κομμούνα καθώς και των Κομμούνων της Καρθαγένης και της Βαρκελώνης, που ακολούθησαν τα χνάρια της, ο Κροπότκιν δίνει σάρκα και οστά στην έννοια της Κομμούνας ως πολιτική μορφή, μεταφέροντάς την στο μέλλον:

«Εάν αναλύσουμε όχι μόνο αυτό το κίνημα, αλλά ακόμα και τις εντυπώσεις που αυτό άφησε και τις τάσεις οι οποίες αναπτύχθηκαν κατά την διάρκεια της κοινοτικής επανάστασης, πρέπει να αναγνωρίσουμε σ' αυτή μια υπόδειξη που μας δείχνει ότι στο μέλλον ανθρώπινες συγκεντρώσεις οι οποίες θα είναι περισσότερο προχωρημένες στην κοινωνική τους ανάπτυξη, θα προσπαθήσουν να αρχίσουν μια ανεξάρτητη ζωή και θα προσπαθήσουν, επίσης, να προσηλυτίσουν τα περισσότερο καθυστερημένα μέρη ενός έθνους για παράδειγμα, αντί να επιβάλλουν τις απόψεις τους με το νόμο και την εξουσία ή με το να υποβάλλουν τους εαυτούς τους σε ένα νόμο πλειοψηφίας, ο οποίος είναι πάντα ένας νόμος μετριότητας. Την ίδια στιγμή, η αποτυχία της αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης μέσα στα πλαίσια της Κομμούνας καθεαυτής δείχνει ότι η αυτοκυβέρνηση και ο αυτοδιεύθυνση πρέπει να προχωρήσουν παραπέρα από μια απλή περιφερειακή κλίμακα. Για να είναι αποτελεσματική, πρέπει ακόμα να επεκταθεί σε ποικίλες λειτουργίες της ζωής της ελεύθερης κοινότητας». («Αναρχικός Κομμουνισμός», σελ. 51-20).

Σε μια μεταγενέστερη εργασία, ο Κροπότκιν διακήρυξε ότι μετά το 1871 «(...) η ελεύθερη κομμούνα θα είναι εφεξής το μέσο με το οποίο οι ιδέες του σύγχρονου σοσιαλισμού ίσως πραγματοποιηθούν». Και στην «Αλληλοβοήθεια» ανιχνεύει την μορφή την οποία έχει πάρει η κοινοτική συνεργασία και βρίσκεται σε εξέλιξη στην ιστορία.

Μετά το 1917, επέστρεψε στην Ρωσία. Αν και κριτικός προς τους Μπολσεβίκους, δημοσίευσε μόνο δύο μικρές σύντομες δηλώσεις για την επανάσταση, στοχεύοντας κυρίως στο να υπονομεύσει την αντεπανάσταση, τους ξένους στρατούς που στάλθηκαν στην Ρωσία. Επέδειξε, πάντως, ξανά την υποστήριξή του στην ελεύθερη κομμούνα:

«Όλες οι προσπάθειες επανένωσης κάτω από έναν κεντρικό έλεγχο των φυσιολογικά διαχωρισμένων τμημάτων της Ρωσικής Αυτοκρατορίας είναι καταδικασμένες να αποτύχουν. Βλέπω την στιγμή όπου κάθε μέρος αυτής της ομοσπονδίας θα είναι από μόνο του μια ομοσπονδία ελεύθερων κομμούνων και ελεύθερων πόλεων. Και πιστεύω ακόμα ότι ορισμένα μέρη της Δυτικής Ευρώπης γρήγορα θα ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο». (Κροπότκιν, «Γράμμα στους Εργάτες της Δυτικής Ευρώπης»).

Σε σχέση με όλες τις επαναστάσεις της εποχής του, έθεσε τον στόχο της αυθεντικής ελευθερίας, την ανεξάρτητη κομμούνα. Αλλά πώς οι λαοί θα εκπληρώσουν αυτό τον στόχο; Ποια μέσα θα χρησιμοποιηθούν; Για τον Κροπότκιν, η απάντηση ήταν ξεκάθαρη: οι εξεγέρσεις θα προετοιμάσουν το έδαφος. Οι εξεγέρσεις και η ελεύθερη κομμούνα ήταν απαραίτητα βήματα για τον Κροπότκιν, επειδή πίστευε ότι ο λαός από μόνος του είναι που πρέπει να κάνει την δική του επανάσταση και όχι ένα κόμμα εμπροσθοφυλακής ή κάθε άλλη διαφορετικά οργανωμένη μικρή ομάδα. Για τις λαϊκές κινητοποιήσεις τίποτε άλλο δεν ήταν σπουδαιότερο όσο ένα κεντρικό σημείο συνάντησης, όπως ήταν, για παράδειγμα, το Palais Royal κατά την διάρκεια της Γαλλικής Επανάστασης:

«Αυτό το Palais Royal, με τους κήπους και τα καφενεία του, είχε γίνει μια υπαίθρια λέσχη, όπου δέκα χιλιάδες άνθρωποι όλων των τάξεων πήγαιναν κάθε μέρα να ανταλλάξουν νέα, να συζητήσουν τα διάφορα φυλλάδια, να ανανεώσουν τον ενθουσιασμό τους για μια μελλοντική δράση, να γνωρίζουν και να καταλάβουν ο ένας τον άλλον». («Η Μεγάλη Γαλλική Επανάσταση», σελ 61).

Ένα παράδειγμα για την σπουδαιότητα των σημείων συνάντησης των λαϊκών κινητοποιήσεων ήταν η 10 Ιουνίου 1789. Αφού μαθεύτηκε ότι έντεκα στρατιώτες έχουν συλληφθεί και φυλακιστεί επειδή αρνήθηκαν να γεμίσουν τα όπλα τους για να τα χρησιμοποιήσουν εναντίον των πολιτών του Παρισιού, πάνω από 4.000 κόσμος πήγαν αμέσως από το Palais Royal να διασώσουν τους στρατιώτες αυτούς. Βλέποντας μια τέτοια μεγάλη δύναμη, οι φύλακες συμμορφώθηκαν και οι δραγόνι, ξιφουλκώντας με ταχύτητα για να ανακόψουν το πλήθος, απέσυραν τα σπαθιά τους και συναδελφώθηκαν με τον κόσμο». («Η Μεγάλη Γαλλική Επανάσταση», σελ. 69). Θαυμάζοντας την αυθόρμητη μαχητικότητα του λαού στους δρόμους, ο Κροπότκιν σημείωσε ότι η κλεψιά τελείωσε – ότι τα πλήθη που είχαν τον έλεγχο των καταστημάτων δεν λεηλατούσαν – αλλά μόνο πήραν ό,τι ήταν απαραίτητο για την συλλογική τους διατροφή και την άμυνα («Η Μεγάλη Γαλλική Επανάσταση», σελ. 75, 106). Καθώς η εξέγερση επεκτάθηκε από την μια πόλη στις άλλες – από το Παρίσι σε σχεδόν όλη την Γαλλία - «Όλη η Ευρώπη ενθουσιάστηκε με τα λόγια και τα παραδείγματα της επανάστασης», ο Κροπότκιν ανίχνευσε πώς η εξέγερση ενοποίησε την Γαλλία με τρόπο που προηγουμένως δεν μπορούσε να φανταστεί. («Η Μεγάλη Γαλλική Επανάσταση», σελ. 95, 177).

Μετά την Παρισινή Κομμούνα του 1871, όταν παρόμοιες εξεγέρσεις ξέσπασαν στην Καρθαγένη και στην Βαρκελώνη στην Ισπανία,

κατανόησε σχεδόν ότι οι εξεγέρσεις ενέπνευσαν άλλους ώστε να ξεσηκωθούν – ένα φαινόμενο που εγώ το καταλαβαίνω ως Eros effect (δες το βιβλίο μου «The Imagination of the New Left: A Global Analysis of 1968»). Ο Κροπότκιν σημείωσε ότι οι εξεγέρσεις, ενώ είναι συχνά αποτέλεσμα της απελπισίας, ήταν απαραίτητες στην επανάσταση:

«Εξεγέρθηκαν ακόμα – μερικές φορές με την ελπίδα μιας τοπικής επιτυχίας – κατά την διάρκεια απεργιών ή σε μικρές στάσεις εναντίον κάποιου επίσημου που δεν ήταν αρεστός ή για να αποκτήσουν τροφή για τα πεινασμένα τους παιδιά, αλλά, τις περισσότερες φορές, χωρίς ελπίδα επιτυχίας: απλώς επειδή οι συνθήκες ήσαν ανυπόφορες. Όχι μία ή δύο ή δέκα, αλλά εκατοντάδες παρόμοιες εξεγέρσεις έχουν προηγηθεί και πρέπει να προηγηθούν κάθε επανάστασης. Χωρίς αυτές καμιά επανάσταση δεν μπορεί ποτέ να σφυρηλατηθεί». (Κροπότκιν, «Σύγχρονη Επιστήμη και Αναρχισμός».

Αργότερα διακήρυξε ότι οι εξεγέρσεις δεν είναι μόνο τα μέσα αλλά, επίσης, το κλειδί ώστε να καθοριστούν οι στόχοι της επανάστασης: «Και ίσως σημειωθεί, ως γενικός κανόνας, ότι ο χαρακτήρας κάθε επανάστασης καθορίζεται από τον χαρακτήρα και τον στόχο των εξεγέρσεων, οι οποίες προηγήθηκαν».

Με αυτές τις σκέψεις θα έλθω τώρα στην εξέγερση της Kwangju το 1980, η οποία μας προσφέρει μια εμπειρική επιβεβαίωση των ιδεών του Κροπότκιν. Παρά την κεντρική της σπουδαιότητα στο Κορεάτικο και στα δημοκρατικά κινήματα της Ασίας στη δεκαετία του 1980, σε αρκετό κόσμο η εξέγερση της Kwangju είναι άγνωστη. Θα κάνω πρώτα μια μικρή περίληψη και έπειτα θα απεικονίσω σκιαγραφήσω τα στοιχεία της εξέγερσης, ειδικά αυτά που είναι σπουδαία σε σχέση με ό,τι έχω περιγράψει ως άποψη του Κροπότκιν, για την ελεύθερη κομμούνια και τις εξεγέρσεις γενικά.

Θεμελιωδώς ανθρωπιστής, ο Κροπότκιν κατανόησε τον θάνατο και την διαφθορά που αντίκρισαν αυτοί οι οποίοι εξεγέρθηκαν με κουράγιο. Άφοβος στο να διατηρήσει μια αντίθεση αρχών στην καπιταλιστική τάξη, ακόμα και εάν φυλακιζόταν και του στερούσαν τα πολιτικά δικαιώματα, αρνήθηκε να επιτρέψει να ξεχαστούν τα βάσανα των άλλων. Διαβάζοντας τον ορισμό του για την κτηνωδία της κυβέρνησης, είναι δύσκολο να πούμε εάν αυτό συνέβη στο Παρίσι ή στην Kwangju:

«Πρέπει να πεθάνεις, ό,τι κι αν κάνεις! Εάν σε πάρουν με δεσμά στα χέρια, θάνατος! Εάν εκλιπαρήσεις για ελεημοσύνη, θάνατος! Όποιο δρόμο και να πάρεις, δεξιά, αριστερά, πίσω, μπροστά, πάνω, κάτω, θάνατος! Δεν είσαι μόνο έξω από το νόμο, είσαι και έξω από την ανθρωπότητα. Ούτε η ηλικία σου ούτε το φύλλο σου θα σε σώσει εσένα και τους δικούς σου. Πρέπει να πεθάνεις, αλλά πρώτα πρέπει να δοκιμάσεις την αγωνία της συζύγου σου, της αδελφής σου, των γιων και των θυγατέρων σου, ακόμα και αυτών στην κούνια! Μπροστά στα μάτια σου ο τραυματισμένος άνθρωπος θα συρθεί από το ασθενοφόρο και θα τρυπηθεί με τις ξιφολόγχες ή θα χτυπηθεί με ρόπαλο ή με καραμπίνα. Θα τον σύρουν και θα αφεθεί με σπασμένο πόδι ή ματωμένο μπράτσο και θα εκσφενδονιστεί σαν ταλαίπωρο δεμάτι, με βογκητά

δεμάτι, στο χαντάκι. Θάνατος! Θάνατος! Θάνατος!». (Πέτρος Κροπότκιν, «Η Παρισινή Κομμούνια», 1895).

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΗΣ KWANGJU

Κατά τους περασμένους δύο αιώνες δύο ήσαν τα γεγονότα εκείνα που στάθηκαν अपάράμιλλοι φάροι της αυθόρμητης ικανότητας χιλιάδων απλών ανθρώπων να αυτοκυβερνηθούν: Η Παρισινή Κομμούνια του 1871 και η Λαϊκή Εξέγερση της Kwangju, το 1980. Και στις δύο πόλεις μια άοπλη μάζα πολιτών, εναντίον της κυβέρνησής τους, ανέλαβε κατ' αποτελεσματικό τρόπο τον έλεγχο του δημόσιου χώρου, διατηρώντας τον παρά την παρουσία πολύ καλά οπλισμένων στρατιωτικών δυνάμεων που επεδίωξαν να επαναφέρουν τον «νόμο και την τάξη». Εκατοντάδες χιλιάδες λαού ξεσηκώθηκαν τότε και δημιούργησαν λαϊκά όργανα πολιτικής εξουσίας τα οποία αντικατέστησαν τις παραδοσιακές μορφές διακυβέρνησης, με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο. Οι αριθμοί των εγκλημάτων έπεσαν κατακόρυφα κατά την περίοδο της απελευθέρωσης και ο λαός, που πριν δεν είχε καμία ανάλογη εμπειρία, σχημάτισε μορφές φιλίας του ενός με τον άλλον.

Οι απελευθερωμένες πραγματικότητες της Κομμούνιας του Παρισιού και αυτής της Kwangju αντιβαίνουν στον ευρύτατα καλλιεργημένο μύθο ότι οι άνθρωποι είναι κατά βάση κακοί και γι' αυτό χρειάζονται σκληρές κυβερνήσεις ώστε να διατηρηθεί η τάξη και η δικαιοσύνη. Μάλλον, η συμπεριφορά των πολιτών κατά την διάρκεια αυτών των στιγμών της απελευθέρωσης αποκάλυψε μια έμφυτη ικανότητα για αυτοκυβέρνηση και συνεργασία.. Ήταν οι κυβερνητικές δυνάμεις και όχι ο ακυβέρνητος λαός που αντέδρασαν με μεγάλη κτηνωδία και αδικία.

Τα γεγονότα στην Kwangju ξετυλίχθηκαν μετά την δολοφονία του δικτάτορα της Νότιας Κορέας, Park Chung-Hee, από τον αρχηγό των μυστικών υπηρεσιών. Με την ευφορία από την θάνατο του Park, οι φοιτητές ηγήθηκαν ενός τεράστιου κινήματος υπέρ της δημοκρατίας, αλλά ο στρατηγός, Chun Doo-Hwan, κατέλαβε την εξουσία και απείλησε με βίαιη καταστολή εάν συνεχιστούν οι διαδηλώσεις. Σε όλη την Κορέα, με μόνη την εξαίρεση την Kwangju, ο λαός κλείστηκε στα σπίτια του. Με την υποστήριξη των ΗΠΑ, η νέα στρατιωτική κυβέρνηση εξαπέλυσε εναντίον της Kwangju παραστρατιωτικά σώματα για της δώσουν ένα μάθημα. Από την στιγμή που τα σώματα αυτά έφτασαν στην Kwangju, εγκαινίασαν ένα όργιο αφάνταστης τρομοκρατίας σε βάρος του πληθυσμού. Στις πρώτες μάχες που διεξήχθησαν, στις 18 Μαΐου 1980, οι άντρες των σωμάτων αυτών έσπασαν τα κεφάλια των άοπλων φοιτητών. Καθώς οι διαδηλωτές διασκορπίστηκαν για περισσότερη ασφάλεια και ανασυγκροτήθηκαν ξανά, οι παραστρατιωτικοί επιτέθηκαν με ανανεωμένη μοχθηρία. «Μια ομάδα παραστρατιωτικών έκανε επίθεση σε κάθε ένα φοιτητή ξεχωριστά, σπάζοντας το κεφάλι του και τα κόκαλά του και κλωτσώντας τον στο πρόσωπο. Όταν τελείωναν, ο φοιτητής έμενε μια άμορφη μάζα κρέατος σε ρούχα» (Lee Jae-Eui, Kwangju Diary: Beyond the Darkness of the Age, σελ. 46). Τα σώματα των φοιτητών φορτώνονταν σε φορητά όπου στρατιώτες συνέχιζαν να τα χτυπούν

και να τα κλωτσούν. Την νύχτα οι παραστρατιωτικοί είχαν εγκαταστήσει φρουρές σε αρκετά πανεπιστήμια.

Καθώς οι φοιτητές αμύνθηκαν, οι στρατιώτες χρησιμοποίησαν ξιφολόγχες εναντίον τους και συνέλαβαν περισσότερες δεκάδες διαδηλωτών, αρκετοί από τους οποίους ξεγυμνώθηκαν, βιάστηκαν και κακοποιήθηκαν περαιτέρω. Ένας στρατιώτης κραδαίνοντας την ξιφολόγχη του σε κρατούμενους φοιτητές, ούρλιαζε: «Με την ξιφολόγχη αυτή έκοψα τα στήθια σαράντα γυναικών Viet Cong στο Βιετνάμ!» Ο τοπικός πληθυσμός είχε σοκαριστεί από την αντίδραση αυτή των παραστρατιωτικών. Οι τελευταίοι ήταν τόσο πολύ εκτός ελέγχου που μαχαίρωναν μέχρι θανάτου ακόμα και τον διευθυντή πληροφοριών ενός τοπικού αστυνομικού τμήματος, ο οποίος προσπάθησε να τους σταματήσει από το να είναι τόσο κτηνώδεις» (Kwangju Diary, σελ. 79).

Αλλά, παρά τις επιθέσεις και τις εκατοντάδες συλλήψεις, οι φοιτητές συνέχισαν να ανασυγκροτούνται και να αμύνονται. Καθώς η πόλη κινητοποιήθηκε την επόμενη ημέρα, λαός από κάθε τάξη και επάγγελμα κατέκλυσε τους δρόμους και οι φοιτητές μεταβλήθηκαν σε μειοψηφία μέσα στο πλήθος (The May 18 Kwangju Democratic Uprising, σελ. 127). Αυτή η αυθόρμητη γενίκευση του λαϊκού κινήματος ξεπέρασε τις παραδοσιακές διαιρέσεις ανάμεσα σε τάξεις, μια από τις πρώτες ενδείξεις γενίκευσης της εξέγερσης. Οι παραστρατιωτικοί, για μια ακόμα φορά, κατέφυγαν στην σκληρή κτηνωδία – σκοτώνοντας και ακρωτηριάζοντας ανθρώπους οι οποίοι έτυχε να βρίσκονται στους δρόμους. Ακόμα, οδηγοί ταξί και λεωφορείων οι οποίοι προσπάθησαν να βοηθήσουν τραυματισμένους και ματωμένους ανθρώπους, χτυπήθηκαν και μερικοί δολοφονήθηκαν. Μερικοί αστυνομικοί προσπάθησαν να απελευθερώσουν κρυφά κάποιους κρατούμενους, αλλά και αυτοί, επίσης, χτυπήθηκαν με τις ξιφολόγχες των παραστρατιωτικών (Kwangju Diary, σελ. 113). Αρκετοί αστυνομικοί απλώς πήγαν σπίτι τους ενώ ο αρχηγός της αστυνομίας αρνήθηκε να διατάξει τους άντρες του να ανοίξουν πυρ κατά των διαδηλωτών, παρά την επιμονή των στρατιωτικών να το κάνει.

Ο κόσμος αμύνθηκε με πέτρες, μπαστούνια, μαχαίρια, σωλήνες, σιδερένιες βέργες και σφυριά, εναντίον 18.000 αντρών ειδικής αστυνομίας και πάνω από 3.000 παραστρατιωτικών. Αν και αρκετοί διαδηλωτές σκοτώθηκαν, η πόλη δεν μπόρεσε να ησυχάσει. Στις 20 Μαΐου, μια εφημερίδα με τίτλο «The Militant's Bulletin» («Το Δελτίο του Μαχητή») κυκλοφόρησε για πρώτη φορά, με ακριβή νέα, διαφορετικά απ' αυτά του επίσημου Τύπου. Στις 6 το απόγευμα ένα πλήθος 5.000 διαδηλωτών ξεχύθηκε εναντίον ενός αστυνομικού οδοφράγματος. Όταν οι παραστρατιωτικοί τους απώθησαν, αυτοί ανασυγκροτήθηκαν και άρχισαν μια καθιστική διαδήλωση. Τότε εξέλεξαν αντιπροσώπους για να προσπαθήσουν (με διαπραγματεύσεις) να διαχωρίσουν την αστυνομία από τον στρατό. Το βράδυ, η διαδήλωση αποτελείτο από 200.000 κόσμο, σε μια πόλη 700.000 πληθυσμού. Το μεγάλο αυτό πλήθος συνένωσε εργάτες, αγρότες, φοιτητές και ανθρώπους κάθε επαγγέλματος και τάξης. Εννιά λεωφορεία και πάνω από διακόσια ταξί

ήσαν στην κεφαλή της διαδήλωσης, στην οδό Kumnam. Οι παραστρατιωτικοί επιτέθηκαν ξανά κτηνωδώς, αλλά αυτή την φορά ήταν ολόκληρη σχεδόν η πόλη που αμύνθηκε. Κατά την διάρκεια της νύχτας αυτοκίνητα, τζιπ, ταξί και άλλα οχήματα παραδόθηκαν στις φλόγες και οδηγήθηκαν εναντίον στις στρατιωτικές δυνάμεις. Αν και ο στρατός επιτέθηκε αρκετές φορές, η διαδήλωση τερμάτισε στην Πλατεία Δημοκρατίας. Στον σιδηροδρομικό σταθμό σκοτώθηκαν αρκετοί διαδηλωτές και στο Province Hall, γειτονικό στην Πλατεία Δημοκρατίας, οι παραστρατιωτικοί άνοιξαν πυρ στο πλήθος με όπλα M-16, σκοτώνοντας περισσότερους.

Ο λογοκριμένος Τύπος δεν ανέφερε τίποτα για τους νεκρούς. Αντίθετα, λανθασμένες πληροφορίες για βανδαλισμούς και μικρές αστυνομικές επιχειρήσεις ήσαν τα κατασκευασμένα νέα που μεταδίδονταν. Δεν έγινε κανένας λόγος για την κτηνωδία του στρατού. Αφού και τα νέα αυτά δεν έδωσαν την πραγματική διάσταση των γεγονότων, χιλιάδες κόσμος περικύκλωσε το κτίριο Τύπου. Γρήγορα η διεύθυνση και η φρουρά του κτιρίου υποχώρησαν και το πλήθος ξεχύθηκε μέσα σ' αυτό και μην γνωρίζοντας να χρησιμοποιεί τα εργαλεία κλπ, παρέδωσε το κτίριο στις φλόγες. Το πλήθος έβαλε από τότε ως στόχους του και άλλα κτίρια.

«Την 1 την νύχτα το πλήθος κατευθύνθηκε στην Εφορία, όπου έσπασε τα έπιπλα και έβαλε φωτιά. Ο λόγος ήταν ότι οι φόροι, που έπρεπε να χρησιμοποιούνται για την βελτίωση της ζωής των ανθρώπων, χρησιμοποιούνταν από τον στρατό και για την παραγωγή όπλων που σκοτώνουν τους ανθρώπους. Ήταν ασυνήθιστο το ότι πυρπολήθηκαν τα κτίρια του Τύπου και της Εφορίας ενώ προστατεύτηκαν το κτίριο της αστυνομίας και άλλα κτίρια (The May 18 Kwangju Democratic Uprising, σελ. 138).

Πάντως, εκτός από δύο κτίρια Τύπου και την Εφορία, η Επιθεώρηση Εργασίας, ο σταθμός αυτοκινήτων του Province Hall και 16 αστυνομικά οχήματα πυρπολήθηκαν και αυτά. Η τελική μάχη δόθηκε στις 4 τα ξημερώματα στον σιδηροδρομικό σταθμό. Οι στρατιώτες χρησιμοποίησαν ξανά όπλα M-16 εναντίον του πλήθους, σκοτώνοντας αρκετούς διαδηλωτές που βρίσκονταν στις πρώτες γραμμές. Άλλοι διαδηλωτές, όμως, σκαρφάλωσαν στο κτίριο και σε κολώνες, επιτιθέμενοι από εκεί στους στρατιώτες. Και εκεί ήταν που με ένα απίστευτο σθένος ο κόσμος υπερίσχυσε και εξανάγκασε σε βιαστική υποχώρηση τον στρατό.

Στις 9 το πρωί της 21^{ης} Μαΐου, περισσότεροι από 100.00 άνθρωποι συγκεντρώθηκαν ξανά στην οδό Kumnam, έχοντας απέναντί τους παραστρατιωτικούς. Μια μικρή ομάδα φώναζε ότι έπρεπε να πάει κάποιος κόσμος στο Asia Motors (μια στρατιωτική αυτοκινητοβιομηχανία) για να απαλλοτριώσει οχήματα. Μερικές δεκάδες πήγαν προς τα εκεί, φέρνοντας, όμως, πίσω μόνο 7 οχήματα (γιατί ελάχιστοι ήσαν αυτοί που ήξεραν να οδηγούν). Αλλά καθώς εμφανίστηκαν περισσότεροι που γνώριζαν οδήγηση, περίπου 350 οχήματα, μαζί και μερικά τεθωρακισμένα, έπεσαν γρήγορα στα χέρια των διαδηλωτών. Οδηγώντας τα οχήματα αυτά, οι διαδηλωτές έφτασαν σε γειτονιές και χωριά, προσπαθώντας να επεκτείνουν την εξέγερση.

Μερικά οχήματα έφεραν ψωμί και νερό και αναψυκτικά από ένα εργοστάσιο της Κόκα-Κόλα. Επίσης, εξελέγησαν μερικοί διαπραγματευτές και στάλθηκαν να διαπραγματευτούν με τον στρατό. Αλλά καθώς γινόταν αυτό άρχισαν να πέφτουν πυροβολισμοί εναντίον των διαδηλωτών, τορπιλίζοντας την ήδη τεταμένη ατμόσφαιρα και βάζοντας τέλος στις ελπίδες για ειρηνική διευθέτηση. Για δέκα λεπτά, ο στρατός πυροβολούσε και δεκάδες σκοτώθηκαν ενώ περίπου 500 τραυματίστηκαν.

Οι διαδηλωτές αντέδρασαν αμέσως και σε λιγότερο από δύο ώρες μετά τους πυροβολισμούς το πρώτο αστυνομικό τμήμα δέχτηκε επίθεση και πάρθηκαν όπλα. Έτσι περισσότεροι διαδηλωτές σχημάτισαν ομάδες που επιτέθηκαν σε περισσότερα αστυνομικά τμήματα και τμήματα της εθνικής φρουράς και έγιναν νέες συγκεντρώσεις σε δύο κεντρικά σημεία. Με την βοήθεια ανθρακωρύχων από την Hwasun, οι διαδηλωτές απέκτησαν μεγάλες ποσότητες δυναμίτη και άλλων εκρηκτικών (The May 18 Kwangju Democratic Uprising, σελ. 143). Περίπου 7 λεωφορεία με εργάτριες ιματισμού πήγαν στο Naju, απ' όπου απαλλοτρίωσαν εκατοντάδες караμπίνες και διάφορα πυρομαχικά και τα έφεραν πίσω στη πόλη. Παρόμοιες απαλλοτριώσεις όπλων σημειώθηκαν και στις επαρχίες Changsong, Yoggwang και Tamyang. Η εξέγερση επεκτάθηκε γρήγορα και στις πόλεις Hwasun, Naju, Hamryung, Kangjin, Mooan Haenam, Mokro και αλλού, σε 16 τουλάχιστον συνολικά μέρη της νοτιοδυτικής Κορέας (The May 18 Kwangju Democratic Uprising, σελ. 164). Η ταχύτατη ανάπτυξη της εξέγερσης είναι μια ακόμα ένδειξη της ικανότητας του λαού για αυτοκυβέρνηση και αυτόνομη πρωτοβουλία. Ελπίζοντας να επεκτείνουν την εξέγερση στην Chunju και στην ίδια την Σεούλ, μερικοί διαδηλωτές προσπάθησαν να στήσουν οδοφράγματα σε εθνικές οδούς και δρόμους ταχείας κυκλοφορίας, αλλά απωθήθηκαν από τον στρατό. Ελικόπτερα του στρατού άνοιξαν πυρ εναντίον οπλισμένων ομάδων διαδηλωτών από την Hwasun και την Yoggwang, οι οποίοι προσπαθούσαν να φτάσουν στην Kwangju. Εάν η δικτατορία δεν είχε υπό τον έλεγχό της τα ΜΜΕ και δεν είχε περιορίσει τα ταξίδια, τότε η εξέγερση θα εξελισσόταν σε πανεθνική κλίμακα.

Στο αποκορύφωμα των στιγμών, αναπτύχθηκε μια δομή η οποία ήταν δημοκρατικότερη από τις προηγούμενες στην πόλη. Σε συγκέντρωση στο Kwangju Park και στο Yu-Tong Junction, σχηματίστηκαν οι μαχητικοί πυρήνες και η ηγεσία του κινήματος. Συγκεντρώθηκαν όπλα για να γίνει επίθεση στο Province Hall (όπου ο στρατός είχε το αρχηγείο του). Στις 5.30 το απόγευμα ο στρατός υποχώρησε και από τις 8 το βράδυ ο λαός έλεγχε την πόλη. Χαρμόσυνοι ήχοι παντού. Αν και τα όπλα του λαού, που ήταν από την εποχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ήταν κατώτερα από αυτά του στρατού, ο ηρωισμός και η αφοσίωσή του αποδείχθηκαν ισχυρότερα όπλα από την τεχνική υπεροχή του στρατού. Η Ελεύθερη Κομμούνια κράτησε έξι ημέρες. Καθημερινά οι συνελεύσεις των πολιτών έδιναν φωνή στην απογοήτευση χρόνων και στις βαθιές φιλοδοξίες των απλών ανθρώπων. Τοπικές ομάδες πολιτών διατήρησαν την τάξη και δημιούργησαν έναν νέο τύπο κοινωνικής διαχείρισης – αυτόν από και για τον λαό. Συμπωματικά, στις 27 Μαΐου – την ίδια ημέρα που η

Παρισινή Κομμούνα συντρίφτηκε περίπου εκατό χρόνια πριν – η Κομμούνα της Kwangju συντρίφτηκε και αυτή από τον στρατό, παρά την ηρωική της αντίσταση. Αν και κατεστάλη κτηνωδώς το 1980, για τα επόμενα επτά χρόνια το κίνημα συνέχισε τον αγώνα και το 1987 οργανώθηκε μιας πανεθνικής κλίμακας εξέγερση, με την οποία, τελικά, έγινε ένας δημοκρατικός εκλογικός ανασχηματισμός στην Νότια Κορέα. Ως άλλο θωρηκτό «Ποτέμκιν», ο λαός της Kwangju έχει επανειλημμένα σηματοδοτήσει την έλευση της επανάστασης – από την εξέγερση της Tonghak το 1894 και την φοιτητική εξέγερση του 1929 μέχρι την εξέγερση της Kwangju το 1980. Όπως η Παρισινή Κομμούνα και το θωρηκτό Ποτέμκιν», έτσι και η ιστορική σπουδαιότητα της Kwangju είναι διεθνής και όχι απλώς Κορεάτικη (ή Γαλλική ή Ρωσική). Η σημασία και τα διδάγματά της έχουν να κάνουν και με την Ανατολή και την Δύση και με τον Βορρά και τον Νότο. Η λαϊκή εξέγερση του 1980, όπως και αυτά τα προηγούμενα σύμβολα της επανάστασης, έχει ήδη τις επιπτώσεις της σε παγκόσμια κλίμακα. Μετά από δεκαετίες κατά τις οποίες τα βασικά δημοκρατικά δικαιώματα καταστέλλονταν στην Ανατολική Ασία, ένα κύμα εξεγέρσεων και στάσεων μετασχημάτισε την περιοχή. Οι επαναστάσεις του 1989 στην Ευρώπη είναι πασίγνωστες, αλλά ο Ευρωκεντρισμός συχνά προλαμβάνει την αντιστοιχία τους στην Ασία. Έξι χρόνια μετά τη εξέγερση της Kwangju ανατράπηκε η δικτατορία του Μάρκος στις Φιλιππίνες. Η Κορασόν Ακίνο και ο Kim Dae-Jung γνωρίζονταν από τις ΗΠΑ και η εμπειρία της εξέγερσης της Kwangju τους βοήθησε την πρώτη στην Μανίλα. Σε όλη την Ασία, εμφανίστηκαν λαϊκά κινήματα για δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα. Δόθηκε τέλος στον στρατιωτικό νόμο στην Ταϊβάν το 1987. Στην Βιρμανία ένα λαϊκό κίνημα εμφανίστηκε με εκρηκτικό τρόπο τον Μάρτιο του 1988, όταν φοιτητές και εθνικές μειονότητες ξεχύθηκαν στους δρόμους της Ρανκούν και παρά την τρομερή καταστολή, το κίνημα κατάφερε να εκθρονίσει τον πρόεδρο Ne Win, μετά από 26 χρόνια διακυβέρνησης. Τον επόμενο χρόνο ακτιβιστές φοιτητές στην Κίνα άρχισαν έναν ακόμα εκτεταμένο και ανοιχτό αγώνα για δημοκρατία, για να τουφεκιστούν και δολοφονηθούν στην πλατεία Tiananmen και να καταδιώκονται για χρόνια μετά από αυτό. Η σειρά του Νεπάλ ήταν τον επόμενο χρόνο. Επτά βδομάδες διαδηλώσεων, που άρχισαν τον Απρίλιο του 1990, οδήγησαν τον βασιλιά να εκδημοκρατίσει την κυβέρνηση. Η επόμενη χώρα που απέκτησε την εμπειρία μας εξεγερτικής έκρηξης ήταν η Ταϊλάνδη, όταν η 20μερη απεργία πείνας ενός ηγετικού πολιτικού της αντιπολίτευσης έφερε στο δρόμο χιλιάδες λαού τον Μάιο του 1992. Δεκάδες σκοτώθηκαν όταν η στρατιωτική δικτατορία κατέστειλε τις διαδηλώσεις, αλλά εξαιτίας αυτής της κτηνωδίας ο στρατηγός Suchinda Kraprayoon αναγκάστηκε να παραιτηθεί. Το 1988 στην Ινδονησία φοιτητές κάλεσαν σε μια «λαϊκή επανάσταση» και κατάφεραν να ανατρέψουν τον δικτάτορα Σουχάρτο. Σε συνεντεύξεις που πάρθηκαν από έναν Αμερικανό δημοσιογράφο σε πανεπιστήμια στην Ινδονησία, ειπώθηκε ότι τα λαϊκά συνθήματα που χρησιμοποιήθηκαν υιοθετήθηκαν από τις Φιλιππίνες και ότι αποτελούσε καινοτομία η κατάληψη των δημόσιων χώρων.

ΚΡΟΠΟΤΚΙΝ ΚΑΙ KWANGJU

Υπάρχουν τρεις κύριοι τρόποι με τους οποίους η εξέγερση της Kwangju απεικονίζει και επαληθεύει τον σκελετό της ανάλυσης του Κροπότκιν:

1) Η ανεξάρτητη κομμούνια και η ελεύθερη διανομή των εμπορευμάτων.

Αφού εκδιώχθηκε ο στρατός από την πόλη στις 21 Μαΐου, ο καθένας το χάρηκε και το απόλαυσε με τους άλλους. Οι αγορές και τα καταστήματα άνοιξαν ξανά και το νερό, τα τρόφιμα και το ηλεκτρικό διατίθονταν κανονικά. Δεν λεηλατήθηκαν τράπεζες και συνηθισμένα εγκλήματα όπως κλεψιές, ληστείες, βιασμοί και άλλα, σπάνια συνέβαιναν ή και καθόλου. Σε καλάθια, γκαζολίνη και τσιγάρα υπήρχε έλλειψη. Καθώς μερικοί άνθρωποι προσπάθησαν να παράγουν περισσότερα κοφίνια από τον στρατό, άλλοι αντάλλασαν τσιγάρα και άλλα πράγματα μεταξύ τους, ευτυχισμένοι γι' αυτό. Για μερικούς ανθρώπους, το να ανταλλάσσουν τσιγάρα με άλλους συμβόλιζε ένα σπουδαίο μέρος της κοινοτικής τους εμπειρίας. Οι ιδιοκτήτες καταστημάτων οι οποίοι ακόμα είχαν τσιγάρα, έδιναν ένα πακέτο κάθε φορά για να είναι δίκαιο με όλους. Υπήρχε μικρή έλλειψη αίματος στα νοσοκομεία, αλλά από την στιγμή που έγιναν γνωστές οι ανάγκες που υπήρχαν, κόσμος κατέκλυσε - συμπεριλαμβανομένων και βοηθών μπαρ και ιερόδουλων που επιτράπηκε και σ' αυτές - τα νοσοκομεία για να δωρίσει αίμα. Ποσά χιλιάδων δολαρίων μαζεύτηκαν από δωρεές. Όλα αυτά τα παραδείγματα αποτελούν ενδείξεις του με πόσο αξιολογικό τρόπο ολόκληρη η πόλη λειτούργησε συλλογικά.

Για μέρες, πολίτες καθάριζαν εθελοντικά τους δρόμους, μαγείρευαν ρύζι, σερβίριζαν δωρεάν γεύματα στις αγορές και φύλαγαν φρουροί για τον φόβο μια ανέλπιστης αντεπίθεσης. Ο καθένας συνεισέφερε και έβρισκε την θέση του στη απελευθερωμένη Kwangju. Ένας νέος καταμερισμός αναδύθηκε αυθόρμητα. Η πολιτοφυλακή, της οποίας αρκετοί άντρες στέκονταν άγρυπνοι όλη νύχτα, ήταν υπόδειγμα υπευθυνότητας. Ο κόσμος αναγόρευσε την νέα πολιτοφυλακή σε Στρατό «Πολιτών» ή «οι σύμμαχοί μας» (καθώς ήταν αντίθετοι στον στρατό, «τον εχθρό μας»). Προστάτευσε τον λαό και ο λαός προστάτευσε αυτήν. Χωρίς καμιά κατήχηση και καμιά από εκείνες τις τρέλες που χαρακτηρίζει την συμπεριφορά κάθε στρατού σε όλο τον κόσμο, οι άντρες και οι γυναίκες που ανήκαν στην Πολιτοφυλακή αυτή συμπεριφέρονταν υποδειγματικά. Δεν έτρεφαν κανέναν φόβο στο να καθιερώσουν έναν νέο τύπο τάξης βασισμένης στις ανάγκες του πληθυσμού, αποπλίζοντας όλους τους μαθητές των ανώτερων σχολείων, μια δραστηριότητα για την οποία ευθύνη φέρει επίσης και το «Δελτίο του Μαχητή» (Kwangju Diary, σελ. 71). Όταν επίκειτο η τελική επίθεση του κράτους, οι αρχηγοί της εξέγερσης πρότειναν όλοι οι μαθητές των σχολείων να γυρίσουν στα σπίτια τους, για να επιβιώσουν και να συνεχίσουν τον αγώνα μετέπειτα. Μετά από διαμαρτυρίες και με δάκρυα στα μάτια, οι νεαροί μαχητές αποχώρησαν.

2) Οι γενικές συνελεύσεις στην Πλατεία Δημοκρατίας δεν αποτελούσαν κυβερνητικό σώμα αλλά σώμα υψηλών αποφάσεων.

Η λαϊκή θέληση εκφράστηκε με καθημερινές συγκεντρώσεις γύρω από την πλατεία του Province Hall. Το μέρος αυτό που ήταν ιερό (για την εξουσία) πριν την απελευθέρωση της πόλης, μετονομάστηκε σε Πλατεία Δημοκρατίας στις 16 Μαΐου. Η ικανότητα να συγκεντρώνονται ειρηνικά χιλιάδες λαού ήταν ένα δικαίωμα που αποκτήθηκε με το αίμα αρκετών φίλων και γειτόνων. Ενστικτωδώς, ο λαός της Kwangju αναγνώρισε την πλατεία αυτή ως το πνευματικό του σπίτι και εκεί γίνονταν κάθε μέρα συγκεντρώσεις χιλιάδων ατόμων. Οι καθημερινές αυτές συγκεντρώσεις αποτέλεσαν το θεμέλιο ενός νέου είδους άμεσης δημοκρατίας όπου ο καθένας είχε δικαίωμα λόγου. Ο δημόσιος ρόλος των γυναικών ήταν εντυπωσιακός καθώς αντιτίθονταν στην υποταγή που υπέφεραν πριν. Αρκετοί άνθρωποι ήσαν ικανοί να εκφράσουν τις από καρδιάς ανάγκες τους:

«Το βασικότερο οικοδόμημα ήταν τώρα η ίδια η ενότητα του λαού. Εκφράζονταν όλα τα επαγγέλματα και οι τάξεις λαού –υπαίθριες πωλήτριες, δάσκαλοι, πιστοί διαφορετικών θρησκειών, νοικοκυρές, μαθητές, φοιτητές και αγρότες. Οι οργισμένοι λόγοι τους δημιούργησαν μια κοινή συνείδηση, μια εκδήλωση της τεράστιας ενέργειας της εξέγερσης. Είχαν έρθει τόσο κοντά ο ένας με τον άλλον, δημιουργώντας μια δυνατή αίσθηση αλληλεγγύης διαμέσου της εξέγερσης. Την στιγμή αυτή η πόλη ήταν ένα και το αυτό» (Kwangju Diary, σελ. 105).

Πέντε συγκεντρώσεις έγιναν κατά την διάρκεια της απελευθέρωσης της πόλης και τεράστια πλήθη συμμετείχαν σε αυτές. Η πρώτη μαζική συγκέντρωση ήταν αυθόρμητα οργανωμένη και έγινε για να γιορταστεί η ήττα και η υποχώρηση του στρατού την επόμενη ημέρα. Στις 23 Μαΐου, στην πρώτη συγκέντρωση για την δημοκρατία, το πλήθος ξεπέρασε τις 150.000 άτομα. Τελείωσε με το πλήθος να τραγουδά «Η ευχή μας είναι η εθνική ενοποίηση». Στις 24 Μαΐου πάνω από 100.000 λαού συγκεντρώθηκε. Στις 25 του μήνα ήσαν 50.000 λαού και 30.000 συμμετείχαν στην τελευταία συγκέντρωση στις 26 του μήνα. Στην τελευταία αυτή συγκέντρωση ζητήθηκε ο σχηματισμός μιας εθνικής κυβέρνησης εθνικής σωτηρίας.

3) Αυθόρμητη οργάνωση.

Η ικανότητα αυτοκυβέρνησης που αναδύθηκε αυθόρμητα, πρώτα εν μέσω της μάχης και αργότερα στην διακυβέρνηση της πόλης και την τελική αντίσταση, όταν η δικτατορία αντεπιτέθηκε, είναι πέρα από κάθε λογική. Στο τελευταίο μέρος του 20ού αιώνα, τα γράμματα, τα ΜΜΕ και η πανεπιστημιακή εκπαίδευση (που στην Ν. Κορέα συμπεριλαμβάνει και στρατιωτική εκπαίδευση για κάθε αγόρι) έχουν δώσει την ικανότητα σε εκατομμύρια ανθρώπους να αυτοκυβερνώνται πολύ σοφότερα απ' ό,τι οι μικρές ελίτ που αναδεικνύονται στις θέσεις εξουσίας. Παρά την αυθόρμητη διαδικασία αντίστασης στην κτηνωδία των παραστρατιωτικών, οι άντρες και οι γυναίκες ξεσηκώθηκαν. Αρκετοί από αυτούς είχαν ελάχιστη ή και καμιά προηγούμενη πολιτική εμπειρία. Μερικοί είχαν ελάχιστη ή μη επίσημη εκπαίδευση. Όλα ξεδιπλώθηκαν σαν να ήταν μέρος συγκεκριμένων ιστορικών γεγονότων. Η απελευθερωμένη Kwangju οργανώθηκε χωρίς κυβερνητικές επινοήσεις

ή σχεδιασμούς πολιτικών κομμάτων. Οι ιδέες του Κροπότκιν δεν θα μπορούσαν να έχουν λιγότερη επίδραση σ' εκείνους οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα της εξέγερσης απαλλοτριώνοντας οχήματα στην οδό Kumnam απ' όσο στο πλήθος στο Palais Royal που απελευθέρωσε τους φυλακισμένους.

Δεν προϋπήρχε κανένα σχέδιο οργάνωσης, αφού σχεδόν όλοι οι ηγέτες του κινήματος είτε είχαν συλληφθεί είτε κρύβονταν μέχρι που άρχισε η εξέγερση. Την νύχτα της 17^{ης} Μαΐου, μέλη της στρατιωτικής μυστικής υπηρεσίας και αστυνομία εισέβαλαν σε σπίτια αγωνιστών σε όλη την πόλη, συλλαμβάνοντας την ηγεσία του κινήματος. Όσοι ηγέτες δεν συνελήφθησαν κρύβονταν. Ήδη τουλάχιστον 26 από τους ηγέτες του πανεθνικού κινήματος (συμπεριλαμβανομένου και του Kim Dae-Jung) συνελήφθησαν. Έτσι, το επόμενο πρωί ο κόσμος – πρώτα μερικές εκατοντάδες και έπειτα χιλιάδες άτομα – οργανώθηκε από μόνος του.

Η ανάδυση της ανάγκης οργάνωσης εμφανίστηκε εντελώς φυσιολογικά. Η διαδικασία ήταν προφανής στον καθέναν. Ακόμα και η κυβέρνηση δημόσια αναφερόταν στην εξέγερση σαν «κοινοτικά αυτοκυβερνώμενη». Περίπου στις 10.30 το πρωί της 22^{ης} Μαΐου, μια ομάδα οκτώ ευαγγελιστών ιερωμένων συναντήθηκαν για να εκτιμήσουν την κατάσταση. Ένας απ' αυτούς ήταν ο Arnold Peterson, ένας Αμερικανός βαπτιστής ιεραπόστολος, ο οποίος συνέβη να βρίσκεται στην Kwangju. Αργότερα έφερε στην μνήμη του την εκτίμηση των ιερωμένων:

«Η ομοφωνία των απόψεών τους μπορεί να συνοψιστεί με την φράση “Δεν μπορεί να γίνει”. Δεν είχε ακουστεί ξανά πολίτες μιας πόλης που είχαν εξεγερθεί να ανατρέπουν την κυβέρνησή τους χωρίς συνειδητό σχέδιο και ηγεσία» (Peterson, σελ. 49).

Υπήρχαν από πριν κάποιες ομάδες, όπως η ομάδα «Wildfire» (ένα νυχτερινό εργατικό σχολείο), η ομάδα «Clown» (μια επαναστατική θεατρική ομάδα) και η Εθνική Δημοκρατική Εργατική Ένωση, των οποίων τα μέλη συνεργάστηκαν στην έκδοση της καθημερινής εφημερίδας, «The Militant's Bulletin» («Το Δελτίο του Μαχητή»), με την οποία έγινε μια προσπάθεια να συγκροτηθεί μια ένοπλη αντίσταση. Ανέτρεψαν με επιτυχία τον δήμαρχο και τα περισσότερα συντηρητικά μέλη του δημοτικού συμβουλίου. Συγκρότησαν μια συμμαχία αναδυόμενων ομάδων ένοπλων μαχητών, δημιούργησαν ένα δημιουργικό κέντρο, ως ένα φάσμα μεμονωμένων μαχητών οι οποίοι συνεργάστηκαν μεταξύ τους και αφιέρωσαν την δράση τους σε μια ένοπλη κατά κάποιο τρόπο αντίσταση.

Είναι σημαντικό να πούμε ότι αρκετά από τα μέλη αυτών των μαχητικών ομάδων συμμετείχαν πριν σε ομάδες μελέτης με θέμα την Παρισινή Κομμούνια, μερικοί δε με τον ποιητή και αγωνιστή Kim Nam-Ju. (Από συνέντευξη, 29 Νοεμβρίου 1999). Το 2001, ήρθα σε επαφή με 29 συμμετέχοντες στην εξέγερση. Αρκετοί από αυτούς είπαν ότι συμμετείχαν πριν σε ομάδες μελέτης, οι οποίες λίγο πριν την εξέγερση είχαν ως αντικείμενό τους την Παρισινή Κομμούνια. Ο Yoon Sang-Won (ένας από τους σημαντικότερους ηγέτες που αναδύθηκαν στην απελευθερωμένη Kwangju), παρακολούθησε το 1976 μια ομιλία του Kim

Nam-Ju στο βιβλιοπωλείο Nokdu, όπου μίλησε και συζήτησε με το ακροατήριο για την Παρισινή Κομμούνα. (Από συνέντευξη στις 7 Νοεμβρίου 2001). Κατά την διάρκεια της εξέγερσης, ο Yoon Sang-Won μίλησε δημόσια, τουλάχιστον μια φορά, για την Παρισινή Κομμούνα, σε συζητήσεις που είχε με άλλους σημαντικούς αγωνιστές από τον πανεπιστημιακό χώρο (Από συνέντευξη στις 22 Ιουνίου 2001). Τουλάχιστον πάνω από δέκα άλλοι σημαντικοί αγωνιστές είχαν μελετήσει την Παρισινή Κομμούνα.

Το ότι οι αγωνιστές αυτοί μελέτησαν την Παρισινή Κομμούνα πριν την εξέγερση της Kwangju, μας δείχνει κατά πόσο η κληρονομιά των εξεγέρσεων, είτε στο Παρίσι είτε στην Kwangju, συνειδητά ή όχι, εμπνέει το ανθρώπινο είδος στον αγώνα του εναντίον της καταπίεσης. Και παρά την κτηνώδη καταστολή της εξέγερσης – και στις δύο περιπτώσεις που εξετάζουμε εδώ – οι άνθρωποι άφησαν μια εμπειρία δημόσια δημιουργημένων νέων επιθυμιών και νέων αναγκών, νέων φόβων και νέων ελπίδων, στις καρδιές και στα μυαλά των συμμετεχόντων και όλων εκείνων οι οποίοι στάθηκαν στο μονοπάτι και στο κύμα των εξεγέρσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι σύντομες αυτές επισημάνσεις για την εξέγερση της Kwangju δείχνουν πόσο η σκέψη του Κροπότκιν συνεχίζει να ενδυναμώνει τα επαναστατικά κινήματα. Οι πεποιθήσεις του, οι αναλύσεις του, σταχυολογημένες από το αίμα και τα βάσανα τόσων πολλών ανθρώπων, παραμένουν σε άμεση συνάφεια με τους σύγχρονους αγώνες.

Ενώ οι αντιλήψεις του Κροπότκιν είναι επίκαιρες σήμερα, θα ήταν ανόητο να μελετάμε μηχανιστικά την σκέψη του. Ιδιαίτερα όταν κάποια λάθη κοστίζουν ίσως την ζωή χιλιάδων, την επαναστατική θεωρία, ενώ καθιστούν συνειδητές τις αντιλήψεις των προηγούμενων επαναστατικών εγχειρημάτων, πρέπει να αφήνουμε τους ανθρώπους να δημιουργούν οι ίδιοι την τύχη τους.

Ευτυχώς, από μια άποψη, μια λανθασμένη –σήμερα - άποψη του Κροπότκιν ήταν η δήλωσή του ότι οι αιματοβαμμένοι φορείς της καταστολής «ποτέ δεν καταγγέλλθηκαν» (Κροπότκιν, *Revolutionary Pamphlets*, σελ. 138). Κατά απίστευτο τρόπο, μετά την νίκη του αγώνα του Ιουνίου 1987 στην Νότια Κορέα, οι πρώην πρόεδροι Chun Doo Hwan και Roh Tae-woo (εγκέφαλοι της αιματηρής καταστολής της εξέγερσης της Kwangju) δικάστηκαν και φυλακίστηκαν. Σπάνια στην ιστορία έχουν οι εγκέφαλοι ενός τέτοιου αιματηρού μακελέματος αναλάβει τις ευθύνες τους.

Ας ελπίσουμε ότι στο μέλλον, τα όνειρα του Κροπότκιν για ελευθερία και ευημερία θα αντικαταστήσουν τον παρόντα εφιάλτη της παγκοσμιοποιημένης κυριαρχίας, του πολέμου και της στρατιωτικοποίησης.

- *Ο George Katsiaficas είναι καθηγητής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών στο Ινστιτούτο Wentworth της Βοστώνης της Μασαχουσέτης, εκδότης του «New Political Science» και*

συγγραφέας αρκετών βιβλίων όπως το «*Subversion of Politics: European Autonomous Social Movements*» and «*The Decolonisation of Everyday Life of the New left: A Global Analysis of 1968*». Πρόσφατα ήταν επισκέπτης καθηγητής στο πανεπιστήμιο Chonnam της Kwangju της Ν. Κορέας.

- Το κείμενο αυτό δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «*North-Eastern Anarchist*» No 7 της *North-Eastern Federation of Anarchists Communists* (NEFAC – Βορειοανατολική Ομοσπονδία Αναρχοκομμουνιστών, η οποία εδρεύει και δρα στις βόρειες ΗΠΑ και τον Καναδά). Μετάφραση “Ούτε Θεός-Ούτε Αφέντης”.